

DORA KORETIĆ

Kakav bi to eksperiment bio da je Mary Čolak prošlog ljeta, kad je imala tu nesreću da je u zadarskoj policijskoj postaji morala vaditi novu osobnu iskaznicu, dobila priliku malo ih podučiti boljoj organizaciji.

"Nisam mogla vjerovati kako to funkcionira. Prvo dođeš na jedan šalter predati zahtjev, onda moraš na drugi nešto uplatiti, a onda te na kraju pošalju u zasebnu zgradu kupiti neke markice, za koje nitko ne razumije čemu služe", smije se dok se prisjeća iskustva s hrvatskom birokracijom.

O da, bilo je to poput susreta amebe i titana - s jedne strane stajali su zakržljali biljezi, a s druge strane kanadska autorica hrvatskog podrijetla Mary Čolak, žena čije knjige zauvijek mijenjaju organizacije i zaposlenike te im pomažu postići ono za što se donedavno vjerovalo da je nedostižno - kako raditi manje, ali učinkovitije.

Njena druga po redu knjiga naziva "Acquiring Time" svojevrsan je self-help za sve zaposlenike i radnu snagu - Mary u njima detaljno i vrlo konkretnim savjetima pojašnjava kako bolje i učinkovitije organizirati svoje radno vrijeme te na poslu ostajati što kraće, kako se izvući iz dosadnih i nepotrebnih sastanaka, kako organizirati ured i radni stol, kao i kako izračunati koliko vrijedi svačije radno vrijeme.

"Veliki sam fan popisa, tablica i dnevnika, ali to je zato što oni doista zahtijevaju minimalno vremena, uz velike benefite", kaže mi u telefonskom razgovoru.

Detaljni zapisi

Osnova dobre organizacije vremena, nastavlja, nalazi se u prioritizaciji - umijeću razlikovanja doista važnih od sporednih zadataka, kao i svijesti svakog od nas o tome što ga u poslu najviše 'pogoni'".

"Prioritizirajući ono što je važno, čovjek uči koliko je njegovo vrijeme vrijedno, ali i otkriva što je to što mu u poslu omogućuje da se osjeća živim. To su stvari na koje se treba fokusirati. Dugi sam niz godina radila kao konzultantica, i taj je posao bio dobar, ali nekako sam osjećala da to nije to. Danas moj posao uključuje uređivanje radova, u čemu neopisivo uživam, iako tako zarađujem možda trećinu od onoga što sam zarađivala nekad. Naravno, OK je i ako ti je glavni motiv novac, ali malo je tužno živjeti samo za njega", iskrena je ta popularna autorica, inače podrijetlom iz Imotske krajine.

Evo i nekoliko konkretnih savjeta iz knjige kako doista uštedjeti na vremenu, a usput biti djelotvorniji.

Za početak, trebalo bi barem mjesec dana voditi dnevnik s detaljnim zapisima vremena u kojem se obavljaju pojedini radni zadaci, a potom svaki od njih označiti na ljestvici prioriteta - mnogi će se začuditi koliko im puno vremena tijekom dana otpada na poslove od kojih koristi nema niti zaposlenik, a niti organizacija.

Drugo - zaboravite na multitasking.

Čolak kaže da je to jedan od najvećih mitova današnjice - ljudi ne mogu istodobno raditi više poslova, nego zapravo imaju sposobnost brzog pomicanja pozornosti s jednog zadatka na drugi, čime, dokazale su to studije, budu do 40 posto manje produktivni, a na kraju imaju sve većih i većih problema prebacivati se s jednog zadatka na drugi.

Treće, za učinkovito obavljanje posla, svaki čovjek treba otkriti vlastiti energetske ciklus i razumjeti kad je najproduktivniji, kao i ko-

Kanađanka hrvatskog podrijetla **MARY ČOLAK**, konzultantica za menadžment i autorica dviju knjiga, otkrila nam je tajne dobre organizacije

ISPROBANI SAVJETI

KAKO RADITI MANJE, A UČINKOVITIJE

Multitasking je jedan od najvećih mitova današnjice. A na kraju radnog dana broj pročitanih mailova u inboxu mora biti ravan nuli. Tako ćete biti efikasniji i uštedjeti vrijeme. Kad ovladamo svojim vremenom, produktivniji smo, dobivamo energiju i radimo više stvari u kojima uživamo

ji ga zadaci pune, a koji prazne od energije.

"Svi smo rođeni s nekim unutar-njim pritiskom, kad smo najbudniji i možemo biti najproduktivniji. Recimo, kod mene je to između 10 sati ujutro i ponoći, no ponekad moram biti spremna za klijenta i izvan tog okvira. Tada moram pronaći neki izvor energije - dovoljno se naspavati, jesti hranu bez šećera i kofeina, vježbati", upozorava Čolak te dodaje kako čovjek posao treba organizirati tako da u vremenima kad ima najviše energije, obavlja najsloženije i najvažnije zadatke.

Kontrola nad pozivima

Na kraju svakog radnog dana bitno je odvojiti vrijeme za refleksiju - razmisliti i isplanirati sljedeći radni dan: popisati sve zadatke, predvidjeti za njih neko vrijeme, prioritzirati ih prema važnosti.

"Sve to zapisivanje važno je kako bi čovjek glavu oslobodio od dijela informacija i tako se destresirao. Jednom kada stvari stavite na papir, više ne morate o njima brinuti - naravno, pod uvjetom da ćete se doista držati onoga što ste zapisali i predvidjeli", savjetuje ova Hrvatica s kanadskom adresom, koja se tijekom života školovala u segmentu psihologije, poslovne administracije i profesionalne komunikacije.

Jedna od zanimljivijih Marynih teorija uz pomoć kojih čovjek može biti učinkovitiji odnosi se na pravilo o inboxu elektroničke pošte.

NA SVAKI MAIL KOJI ZA ODGOVOR ZAHTIJEVA MANJE OD MINUTE NAJBOLJE JE ODGOVORITI ODMAH

Na kraju radnog dana, tvrdi Čolak, broj pročitanih mailova u inboxu mora biti ravan nuli, i to zahvaljujući metodi BFAT (skraćena od engleskih riječi bring forward - file - act - toss). Ona podrazumijeva da čovjek prvo otvori mail i pročita ga, a odmah potom odluči što će s njim napraviti. To može biti instant ili naknadni odgovor, a ako je ovo drugo, u kalendar obavezno treba staviti podsjetnik, kako bi se odvojilo vrijeme za odgovaranje. Nakon toga, mail odmah treba prebaciti u zasebni folder, kako više ne bi opterećivao i stvarao "mentalni nered".

Na svaki mail koji zahtijeva manje od minute vremena kako bi se odgovorilo, savjetuje Čolak, najbolje je odgovoriti odmah, a sve one koji nisu važni niti organizaciji niti zaposleniku, automatski treba brisati iz sandučića.

Za učinkovito obavljanje posla važan je i učinkovit radni prostor.

"Nažalost, većina tvrtki dopušta da im prodavači namještaju određuju kako će radni prostor biti organiziran. To je pogrešno, prostor treba organizirati tako da bude učinkovit, a isto vrijedi i za radni stol zaposlenika", kaže Mary.

Na njemu i oko njega stvari trebaju biti raspoređene prema zonama - ono što se najčešće koristi nadohvat ruke, potom raspoređivati opremu i pribor od frekventnije korištenih, prema onima koje se najrjeđe upotrebljavaju.

Prostor treba biti oslobođen od previše stvari i nereda, zbog čega se uglavnom preferiraju čiste, svjetlije površine.

Čolak ovdje zapravo razbija mit o "kreativnom neredu".

"To ne postoji, postoji samo neorganizirana osoba. Često me to pitaju, vrijede li moji savjeti i za kreativne osobe. Naravno da vrijede, i slikar kada počinje raditi na nekom

Njena druga po redu knjiga naziva "Acquiring Time" (slika desno) svojevrsan je self-help za zaposlenike. Konkretnim savjetima pojašnjava kako se izvući iz dosadnih sastanaka, kako organizirati ured i radni stol...

djelu, obavi pripremu. Razmisli što želi slikati, pripremi pribor, raspoređi ga ovisno o tome kako će ga koristiti...", slikovita je Čolak.

Evo još tri brza savjeta kako na poslu biti učinkovitiji.

Važno je imati kontrolu nad telefonskim pozivima, inače se izgubimo, stoga je jedno od pravila odrediti dio dana u kojem će pojedinac uzvraćati propuštene pozive i ne dopustiti si da ga oni prekidaju tijekom obavljanja nekog prioritetnog posla.

Životne promjene

Ako vam u ured ili radni prostor ljudi često nepozvani ulijeću na sastanke, i tu ima lijeka - kad primijete da vam prilaze, odmah ustanite, krenite im u susret i sastanak "odradite" stojeći.

"Sugovornik će tako razumjeti da ste zauzeti, a opet ćete zadovoljiti njegov ego jer ćete mu ipak posvetiti nešto vremena", otkriva moja sugovornica.

Koliko ljudi je doista spremno na takve životne promjene, pitam je...

"Promijeniti se mogu samo oni koji to žele. Promjena je uvijek teška, i mala i velika. Od promjene dogovorenog vremena sastanka, pa

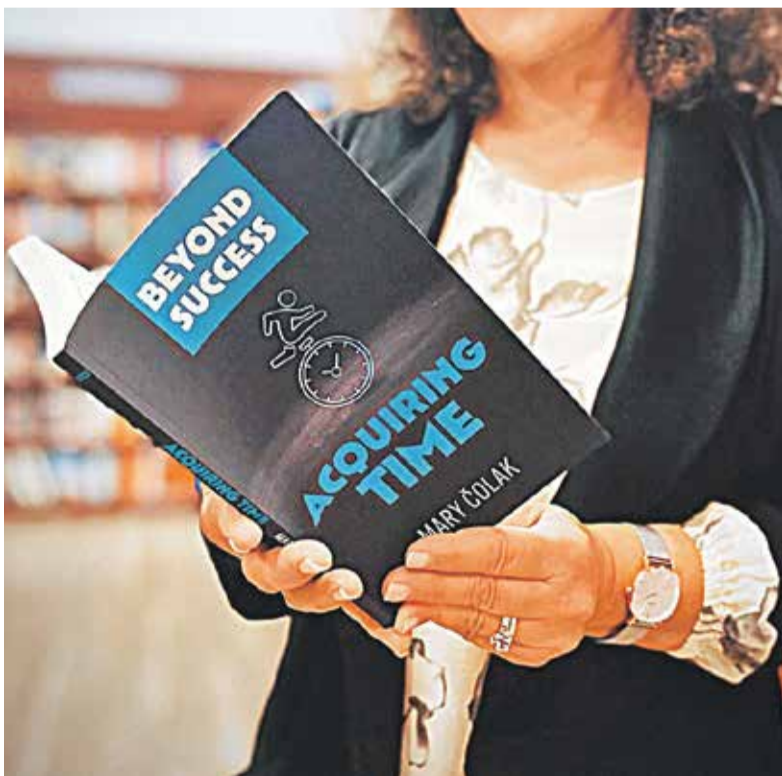
sve do malo većih promjena, kao što su napredovanje ili, pak, nazadovanje na poslu. Teško je odgovoriti na pitanje koliko su se ljudi spremni promijeniti, ali onda kada jesu, moje knjige nude im savjete kako u tome uspjeti", odgovara mi Čolak.

Ipak, statistika iz njene knjige pokazuje kako jako puno ljudi ima interes za tematiku organizacije vremena - pretraživač na Amazonu pokazuje kako su potrošači dosad 3,24 milijarde puta utipkali frazu "time management", što svjedoči kako velik broj ljudi već posjeduje svijest da prilično loše kontrolira svoje vrijeme.

Čolak nije među njima te mi otkriva kako je pitanje organizacije više stvar navike nego gena - oni koji su se od malena učili biti organizirani, lakše upravljaju svojim vremenom, a ostali se tome tek trebaju učiti.

Istraživanja pokazuju, nastavlja, kako je za stvaranje navike identičnu stvar, odnosno radnju, potrebno kontinuirano raditi najmanje tri mjeseca, što znači da promjena nije nužno jako daleko.

Ali može daleko odvesti. ✓

TREBALO BI MJESEC DANA VODITI DNEVNIK S DETALJNIM ZAPISIMA VREMENA U KOJEM SE OBAVLJAJU RADNI ZADACI, A POTOM SVAKI OD NJIH OZNAČITI NA LJESTVICI PRIORITETA

IZAZOV ŽIVOTA

Dale smo otkaz, pokrenule biznis s eko cvijećem, u jeku pandemije, kad nije bilo evenata... I uspjele!

U Hrvatskoj ekološki uzgojenog cvijeća ni nema, pa smo pokrenule vlastiti eksperimentalni uzgoj, ističu Katarina Zlatec i Maja Subotić Šušak, koje stoje iza brenda Samonikla

Višnja Gotal

Maja Subotić Šušak na godišnjem je odmoru u Vijetnamu. Otišla se odmoriti od božićne ludnice kroz koju je prošla izrađujući cvjetne aranžmane s prijateljicom i poslovnom partnericom Katarinom Zlatec. Pa kad je već ondje, upisala je i lokalnu edukaciju o cvjećarstvu. Ni Katarina u Donjoj Bistri, ni Maja u Vijetnamu ne mogu se ni na kratko rastati od svog posla. Njihov je brend Samonikla u samo dvije godine postojanja od stidljive romanse s ekološki uzgojenim cvijećem prerastao u apsolutni hit. A za obje je to bio izazov života kojemu su se posvetile iz čistog entuzijazma. Imale su dotad stalne poslove u branši, grafičkom dizajnu - Maja još i puno više toga - primale plaću 15. u mjesecu, imale svoj stol u uredu i šefa. I tako punih 10 godina, da bi se u jeku pandemije i lockdowna, u listopadu 2021., odlučile baviti izradom aranžmana od ekološki uzgojenog cvijeća iz hrvatskih vrtova. Nešto za njih skroz friško. U trenutku kad nije bilo ni vjenčanja ni sprovoda, evenata, rođendanskih zabava... - Poslije smo shvatile da je možda bilo i bolje da smo počele tada, da se uhodamo - kažu.

Suše ili kompostiraju

Ideja je jednostavna - u sezoni cvijeća rade sa "živim" cvjetovima, dio cvijeća posuše i aranžiraju ga zimi. Zvuči jednostavno? Sve su genijalne ideje zapravo jednostavne. Toliko da nikome ni ne padne na pamet realizirati ih. Sve dok se ne nađu dvije hrabre žene i otvore nam oči, da vidimo da je cvijet nešto izniklo iz prirode pa je dobro da takvo i ostane. I da u Hrvatskoj raste sasvim lijepo cvijeće. Umjesto da zamrznuto cvijeće niklo uz pomoć mnogih pesticida iz Afrike stiže u Nizozemsku pa preko burze cvijeća u trgovački lanac i potom u vazu na naš blagovaonski stol, u mladenkin vjenčani buket ili na kućna vrata u vrijeme Adventa. Pritom je vezano nekom žicom, pakirano u celofanu ili, ako je aranžman, cvjetova zabijenih u

zelenu "spužvu".

- Naša je ideja ekološkog cvjećarstva maksimalno smanjiti utjecaj čovjeka na okoliš. U Hrvatskoj pravog, ekološki uzgojenog cvijeća ni nema, pa smo pokrenule vlastiti eksperimentalni uzgoj. Pri kreaciji aranžmana ili većih instalacija ne koristimo dodatne materijale neprirodnog podrijetla. Nema plastike, folija, spužve... Priroda i prirodno nam je zaista jedina inspiracija. Također, kad radimo evente, mi smo te koje dolazimo na kraju i prikupljamo ostatke biljnog materijala. Sušimo ih za suho cvijeće ili kompostiramo - pojašnjava nam Katarina. Govori i u Majino ime jer njih su dvije ionako kao prst i nokat. Potpune suprotnosti koje se sjajno nadopunjuju. Maja je ambicioznija i gura ih naprijed, Katarina spu-

ODAZIV JE VELIK I IMAMO TOLIKO POSLA DA SMO SE IZ SVOJIH 25 KVADRATA NEDAVNO MORALE PRESELITI U VEĆI PROSTOR

šta ton i voli triput razmisliti. Ništa o njima dvjema ne može reći toliko kao njihovi buketi. Divlji i neukrotivi, ali vrlo pedantno napravljeni do zadnjeg detalja.

- Pedantna je i cijela ta ideja oko održivog cvjećarstva. Tih se principa držimo kao pijan plotu, ne zato što smo prepoznale nišu koja u Hrvatskoj ne postoji, nego baš iskreno, iz osobnih uvjerenja - ističe.

Kreativni dvojac ne mari za velikim biznisom, radije će ostati mali, a ekskluzivni. Ovakav odaziv na njihov rad im imponira, ali sve rade same, pa im "eksplozija" koju su prouzročile malo teže pada. Za početak su se iz 25 kvadrata poslovnog prostora na Kvaternikovu trgu morale preseliti u veći. - Kad smo radile bukete, to je i išlo, ali sad, kad radimo evente i vjenčanja, neke veće instalacije, zaista nam treba više prostora. Dosad smo ih radile na licu mjesta, a ubu-

duće ćemo u radionici - govori Katarina. O njihovoj se "šumi" u Francku, koju su kreirale za svečani event, i danas govori.

Dva najveća posla

A sve je krenulo na društvenim mrežama. U listopadu su počele, u studenom i prosincu su danonočno izrađivale božićne vijence. Kad im je sezona, a ona je uvijek, izuzev u siječnju i prvoj polovici veljače, ustaju oko četiri ujutro, odlaze na OPG-ove po svježe cvijeće, oko šest su već u prostoru i pripremaju cvijeće - očiste ga, podrežu i stave u vodu. Odraduju narudžbe i kad završe, svaka ide svojoj kući.

- Kad dođem doma, obično u našem vrtu naberem svježeg cvijeća za drugi dan, rješavaju se mailovi, dogovaraju narudžbe. Maja je komunikativniji tip i kad treba raditi s ljudima, to preuzima na sebe, a ja se više volim baviti biljem i vrtom - kaže Katarina. Da Maja nije bila u Vijetnamu, kladimo se da ju ne bismo ni upoznali.

Prošlo su ljeto odradile dva najveća posla dosad. Svadbu na Hvaru, logistički, kažu, najzahtjevniji posao na tri lokacije, ni na jednu se ne može doći automobilom. - U kolozovu smo, po najvećim vrućinama, sve nosile rukama. Materijale smo vozile iz Zagreba pa smo imale peh da nismo stigle na trajekt u podne, nego smo sa svježim cvijećem na toj vrućini čekale sljedeći. Ubile smo se od posla, ali mladenci su bili jako zadovoljni, pa smo i mi. Drugi posao je bilo uređenje novootvorenog Hotela Ambassador u Splitu, koji smo uredile suhim dekoracijama. Trebalo nam je za to dosta vremena - kaže za Jutarnji Katarina.

Već im trebaju i pomagaci pa imaju studenticu veterine Miju i Zvezdanu, koja se brine za plastenike u Ivanić Gradu. Sade i kod Katarine u Bistri na 2000 kvadrata. - Kupujemo cvijeće od lokalnih OPG-ovaca, a kod sebe sadimo eksperimentalne nasade kojima nadopunjujemo ponudu koje u Hrvatskoj nema. Primjerice, posadile smo fora tulipane, trajnice i stare domaće vrste koje se u buketima iz cvjećarnica ne mogu naći. ✓